

UZASADNIENIE

Decyzją z 15.09.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpoznaniu wniosku z 17.08.2021 r., na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 291), odmówił E. K. ponownego przeliczenia pobieranej przez ubezpieczonego emerytury, powołując się na brak nowych dowodów lub okoliczności mających wpływ na wysokość przysługującego świadczenia. ZUS podał, że od 1.07.2017 r. tj. od miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek ma on ustalone prawo do emerytury powszechnej. Wysokość tej emerytury została obliczona z zastosowaniem tablic średniego trwania dalszego życia obowiązujących w dniu osiągnięcia przez ubezpieczonego powszechnego wieku emerytalnego, tj. od 1 kwietnia 2015 r. do 31 marca 2016 r. Dalej Zakład podał, że 17.08.2021 r. ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ustawą z 16.11.2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zakład argumentował, że zmieniony ustawą z 16.11.2016 r. art. 26 ust. 6 ustawy emerytalnej nie dotyczy wnioskodawcy ponieważ tablice średniego dalszego trwania życia obowiązujące w dniu ukończenia 65 lat, tj. 16.11.2015 r. zostały zastosowane do wyliczenia świadczenia decyzją z 15.04.2019 r. ZUS wskazał, że w dniu 1.09.2021 r. i 3.09.2021 r. ubezpieczony złożył w ślad za wnioskiem z 17.08.2021 r. dokumenty dotyczące zatrudnienia oraz uzyskanego wynagrodzenia w okresie od 1.10.2010 r. do 15.11.2010 r. Zakład stwierdził, że dowody te nie stanowią jednak w rozumieniu art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej nowych okoliczności mających wpływ na wysokość przysługującego świadczenia, gdyż dane zawarte w tych dokumentach są zawarte w wyliczenia świadczenia ustalonego decyzją z 19.12.2011 r. Dodatkowo organ emerytalny wskazał, że przeliczenie emerytury wnioskodawcy w myśl ustawy z 19.06.2020 r. nie jest możliwe ponieważ dotyczy ona osób urodzonych w (...) r. Konkludując ZUS stwierdził brak podstaw prawnych do przeliczenia emerytury.

(decyzja w aktach ZUS k. 247)

Uznając w/w decyzję za krzywdzącą wnioskodawca złożył od niej odwołanie, wnosząc o jej zmianę poprzez przeliczenie emerytury z uwzględnieniem powołanych przez niego faktów we wniosku o przeliczenie świadczenia.

(odwołanie k. 3)

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując zajęte stanowisko. Odnosząc się do podniesionych zarzutów Zakład wyjaśnił, że wprowadzone ustawą z 5.03.2015 r. zmiany do ustawy emerytalnej w zakresie art. 26 dotycząca stosowania tablicy średniego dalszego trwania życia przy ustalaniu emerytury nie dotyczy i nie ma zastosowania do tzw. emerytur wcześniejszych. Pozwany podał, że zmieniony ustawą z 16.11.2016 r. art. 26 ust. 6 ustawy emerytalnej nie dotyczy wnioskodawcy, ponieważ tablice średniego dalszego trwania życia obowiązujące w dniu ukończenia 65 lat przez ubezpieczonego, tj. 16.11.2015 r. zostały zastosowane do wyliczenia jego świadczenia ustalonego decyzją z 15.04.2019 r. Ponadto ZUS wyjaśnił, że dokumenty dotyczące zatrudnienia od 1.10.2010 r. do 15.11.2010 r. i uzyskanego w tym czasie wynagrodzenia nie mają wpływu na wysokość świadczenia ponieważ są uwzględnione do wyliczenia świadczenia ustalonego decyzją z 19.12.2011 r. Dodatkowo pozwany zaznaczył, że wyliczenie emerytury z wieku ustalone decyzją z 15.04.2019 r. przy zastosowaniu kapitału początkowego nie zostało pomniejszone o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych, wobec czego przeliczenie świadczenia w myśl ustawy z 19.06.2020 r. nie jest możliwe ponieważ dotyczy ona tylko emerytur osób urodzonych w (...) r. oraz sytuacji pomniejszenia emerytury o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych, co w sprawie nie ma miejsca. W konkluzji pozwany wniósł o oddalenie odwołania.

(odpowiedź na odwołanie k. 5)

W piśmie procesowym z 16.12.2021 r. wnioskodawca poparł odwołanie precyzując je w ten sposób, że wniósł o ponowne wyliczenie jego emerytury, żądając:

- zaliczenia pominiętego okresu pracy na eksporcie mimo iż załączył stosowne dokumenty o zatrudnieniu i o zarobkach

- podał, że za wiedzą ZUS zakład pracy nie odprowadził składek za 6 miesięcy zatrudnienia
- naliczenia emerytury jak osobom z rocznika 1953, powołując się na identyczną sytuację prawną jak w jego przypadku,
- odnosząc się od odpowiedzi pozwanego na odwołanie, że jego kapitał początkowy nie został pomniejszony o kwotę pobranych kwot wcześniejszych emerytur podniósł, że nie ma na to dowodów.

(pismo procesowe wnioskodawcy k. 11)

W piśmie procesowym z 5.01.2022 r. pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko podnosząc, że w/w pismo procesowe wnioskodawcy nic nowego nie wnosi do sprawy. Dodatkowo Zakład wyjaśnił, że okres pracy na eksporcie, o którym wspomina ubezpieczony w w/w piśmie został zaliczony do stażu decyzją z 22.03.2011 r. Pracę na budowie eksportowej od 1.06.1978 r. do 31.12.1978 r. i od 1.01.1979 r. do 31.07.1979 r. zaliczono jako okres składkowy, przyjmując wynagrodzenie za ten okres na podstawie zarobków zastępczych pracownika zatrudnionego w kraju zgodnie z drukiem (...) wystawionym przez Zakłady (...). Podobnie bez wpływu zdaniem pozwanego na zmianę zaskarżonej decyzji ma podnoszony zarzut niezaliczenia okresu zatrudnienia i odprowadzania składek od 10.11.12.2010 r., gdyż okres ten również jest uwzględniony do wyliczenia świadczenia ustalonego decyzją z 19.12.2011 r.

(pismo procesowe pozwanego k. 18)

W piśmie procesowym z 24.02.2022 r. wnioskodawca podtrzymał w całości swoje żądania, w tym żądanie uwzględnienia okresu za który nie zostały odprowadzone składki od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r. tj. 6 miesięcy, zgodnie ze świadectwem pracy z 9.09.1994 r., akcentując, że nie było to odszkodowanie ale wynagrodzenie.

(pismo procesowe wnioskodawcy k. 33)

W piśmie procesowym z 5.01.2022 r. pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko podnosząc, że w/w pismo procesowe wnioskodawcy nic nowego nie wnosi do sprawy. Dodatkowo wyjaśnił, że wskazany w świadectwie pracy okres przywrócenia do pracy od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r. został doliczony do stażu pracy zaś wypłacone w 1994 r. odszkodowanie zgodnie z pismem załączonym przez wnioskodawcę nie stanowiło podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i nie może zostać zaliczone do podstawy wymiaru emerytury. Podniósł ponadto, że za rok 1994 zakład pracy wystawił zaświadczenie o wysokości osiągniętego wynagrodzenia, które zostało uwzględnione przez ZUS.

(pismo procesowe pozwanego k. 46)

W piśmie procesowym z 4.04.2022 r. wnioskodawca podkreślił, że za okres przywrócenia do pracy otrzymał wynagrodzenie a nie odszkodowanie, żądając uwzględnienia tej kwoty do wyliczenia podstawy emerytury i przeliczenia emerytury.

(pismo procesowe wnioskodawcy k. 48)

Na rozprawie z 12.01.2023 r. wnioskodawca poparł odwołanie, które sprecyzował w ten sposób, że wskazał, iż jedynymi spornymi kwestiami w sprawie są: po pierwsze - wynagrodzenie przyjęte za okres zatrudnienia w E. w latach 1978-1979, ponieważ pozwany przyjął za ten okres wynagrodzenie zastępcze, zamiast wynikającego z legitymacji ubezpieczeniowej wynagrodzenia, które powinno być uwzględnione, a po drugie - okres zatrudnienia od sierpnia 1993 roku do stycznia 1994 roku w Spółdzielni Pracy - Zakładach (...) w G., za który powinno być przyjęte wynagrodzenie za 6 miesięcy w kwocie 22.780.800 zł wynikające ze świadectwa pracy, za które zakład pracy nie odprowadził składek choć powinno być oskładkowane to wynagrodzenie, natomiast ZUS uznał je błędnie za odszkodowanie.

Pełnomocnik ZUS wniósł natomiast o oddalenie odwołania co do wynagrodzenia w spółdzielni, oświadczając, że sporna jest nie tylko zasada, ale także wysokość, a w zasadzie fakt wypłaty i wysokość tej wypłaty, natomiast w zakresie żądania o przyjęcie zarobków wynikających z legitymacji ubezpieczeniowej za okres pracy na budowie eksportowej

- wniósł o odrzucenia odwołania podnosząc zarzut powagi rzeczy osądzonej w sprawie VIII U 1495/17, w której roszczenie to zostało objęte wyrokiem sądu.

(stanowiska stron – e-prot. z 12.01.2023 r.: 00:00:49, 00:00:58, 00:01:06, 00:08:27, 00:17:59, 00:19:35)

Na ostatnim terminie rozprawy z 25.04.2023 r. wnioskodawca poparł odwołanie, popierając zarówno co do roszczenia dotyczącego wynagrodzenia za lata 1978-1979 na budowie eksportowej, tj. aby w miejsce wynagrodzenia zastępczego zostało przyjęte wynagrodzenie wynikające z legitymacji ubezpieczeniowej, jak i co do roszczenia dotyczącego wynagrodzenia za 6 miesięcy nieprawidłowego rozwiązania umowy o pracę od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r.

Natomiast pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie odwołania, oświadczając, że wynagrodzenia za okres 1978-1979 zostało przyjęte w oparciu o dokumenty (...) złożone przez wnioskodawcę z tym, że w pewnym zakresie w oparciu o wynagrodzenie zastępcze z uwagi na to, że wnioskodawca był oddelegowany do pracy za granicą.

(stanowiska stron – e-prot. z 25.04.2023 r.: 00:00:44, 00:02:50, 00:15:32, 00:15:58)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

E. K. urodził się (...) (niesporne)

Decyzją z 22.03.2011 r. przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury od 16.11.2010 r., zaliczając okres pracy na budowie eksportowej od 1 czerwca 1978 r. do 31 grudnia 1978 r. oraz od 1 stycznia 1979 r. do 31 lipca 1979 r. przyjmując wynagrodzenia za ten okres na podstawie zarobków zastępczych pracownika zatrudnionego w kraju na podstawie druku Rp-7 wystawionego przez Zakłady (...).

Emerytura wcześniejsza ubezpieczonego została ustalona w sposób mieszany, tj. w części na zasadach art. 53 ustawy emerytalnej a w części na nowych zasadach zgodnie z art. 26 tej ustawy:

70% emerytury obliczono w trybie art. 53 w/w ustawy,

30% emerytury obliczono w trybie art. 26 w/w ustawy.

Wysokość świadczenia ustalona na starych zasadach uwzględnia wysokość podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1975 r. do 2000 r. wynoszący 104,51%. Staż pracy został przyjęty w wymiarze 34 lat, 9 miesięcy, 22 dni okresów składkowych oraz 6 lat, 3 miesiące, 11 dni okresów nieskładkowych.

Emerytura ustalona na nowych zasadach uwzględnia zwaloryzowany kapitał początkowy 467009,57 zł, kwotę składek zewidencjonowanych na indywidualnym koncie 26467,87 zł oraz średnie dalsze trwanie życia 247,50 miesięcy.

Emerytura mieszana na dzień jej przyznania, tj. 16.11.2010 r. wyniosła

art. 53 ustawy emerytalnej – 2059,13 zł

art. 26 ustawy emerytalnej – 1993,85 zł

razem 70% z art. 53 – 1441,39 zł, 30% z art. 26 – 598,16 zł = 2039,55 zł

(decyzja k.119-120 akt rentowych)

Okres zatrudnienia na w/w budowie eksportowej zaliczono wnioskodawcy przy wyliczeniu mu kapitału początkowego.

(decyzja z dnia 7 stycznia 2005 r. k.34/35 akt kapitałowych)

W dniu 21 marca 2017 r. wnioskodawca złożył wniosek o przeliczenie świadczenia emerytalnego oraz ponownego ustalenia kapitału początkowego poprzez doliczenie miesiąca grudnia 2010 r. do stażu, doliczenie okresu od 1 sierpnia

1993 r. do 31 stycznia 1994 r. w Zakładzie (...) w związku z ugodą zawartą z Zakładem Pracy oraz o przyjęcie do ustalenia wysokości świadczenia za okres pracy na budowie eksportowej od 1 czerwca 1978 r. do 31 lipca 1979 r. wynagrodzeń faktycznie otrzymywanych w miejsce wynagrodzeń zastępczych przyjętych do wyliczenia kapitału początkowego i emerytury.

Decyzją z dnia 19 kwietnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił E. K. prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury.

(decyzja z 19 kwietnia 2017 r. k. 229 akt ZUS)

Wnioskodawca odwołał się od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego w Łodzi, wnosząc o jej zmianę poprzez ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego poprzez przyjęcie za okres pracy na budowie eksportowej od 1 czerwca 1978 r. do 31 lipca 1979 r. wynagrodzeń faktycznie otrzymywanych w miejsce wynagrodzeń zastępczych przyjętych do wyliczenia kapitału początkowego.

Sprawa zainicjowana w/w odwołaniem zawisła przed Sądem Okręgowym w Łodzi za sygn. VIII U 1495/17. Na rozprawie przed Sądem skarżący ograniczył swoje roszczenia o żądanie przeliczenia faktycznie otrzymywanego na budowie eksportowej wynagrodzenia zamiast wynagrodzenia zastępczego przyjętego na podstawie Rp-7 pracownika zatrudnionego w kraju.

Wyrokiem z 7.02.2018 r. Sąd Okręgowy w Łodzi po rozpoznaniu odwołania skarżącego od decyzji z 19.04.2017 r. oddalił żądanie ubezpieczonego o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego poprzez przyjęcie za okres pracy na budowie eksportowej od 1 czerwca 1978 r. do 31 lipca 1979 r. wynagrodzeń faktycznie otrzymywanych w miejsce wynagrodzeń zastępczych przyjętych do wyliczenia kapitału początkowego.

Wnioskodawca złożył apelację od w/w orzeczenia, którą Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 30.01.2019 r. w sprawie III AUa 479/18 oddalił w całości, akceptując w pełni rozstrzygnięcie i argumentację sądu meriti.

(dokumenty w załączonych aktach sprawy VIII U 1495/17: odwołanie k. 3, e-prot. z 24.01.2018 r., wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi k. 29, uzasadnienie k. 32-36, apelacja wnioskodawcy k. 40, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi k. 64, uzasadnienie k. 68-70)

Decyzją z dnia 17.01.2012 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego ZUS ustalił jego wartość dla wnioskodawcy na dzień 1.01.1999 r. w kwocie 160407,50 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1.01.1983 r. do 31.12.1992 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 112,12%.

(decyzja z 17.01.2012 r. k. 12 akt kapitałowych)

W dniu 11.07.2017 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę z wieku powszechnego. (niesporne)

Decyzją z 20.07.2017 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego ZUS, z urzędu, ponownie ustalił dla wnioskodawcy wysokość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r. Do obliczenia wartości kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1368,86 zł ustalonej decyzją z 19.04.2017 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, okresy składkowe w ilości 28 lat, 7 miesięcy, 20 dni, tj. 343 miesięcy, okresy nieskładkowe w łącznej ilości 7 miesięcy, 10 dni, tj. 7 miesięcy. Łączny okres składkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wyniósł 29 lat, 3 miesiące., współczynnik proporcjonalny do – osiągniętego do 31.12.1998 r. – wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 86,42%, który służy do obliczenia części 24% kwoty bazowej. Wysokość 24% kwoty bazowej wynosi 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy zgodnie z Komunikatem Prezesa GUS z 25.03.1999 r. w sprawie ogłoszenia tablic średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn – M.P. Nr 12, poz. 173. ZUS obliczył wartość kapitału początkowego w następujący sposób:

$293,01 \text{ zł} \times 86,42\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 253,22 zł

$(343 \text{ miesiące składowe} \times 1,3\%) : 12 \times 1368,86 \text{ zł} = 508,67 \text{ zł}$

$(7 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 1368,86 \text{ zł} = 5,61 \text{ zł}$

Razem 767,50 zł

$767,50 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze życie)} = 160407,50 \text{ zł.}$

Kapitał początkowy ustalony na 1.01.1999 r. wynosi 160407,50 zł.

(decyzja z 20.07.2017 r. k. 61 akt kapitałowych)

W wyniku rozpoznania wniosku o emeryturę z wieku powszechnego pozwany decyzją zaliczkową z 24.07.2017 r., a następnie decyzją ostateczną z 15.04.2019 r. przyznał ubezpieczonemu emeryturę z wieku powszechnego. Wpłata tej emerytury została zawieszona ponieważ korzystniejsza jest emerytura wcześniejsza.

(decyzje w aktach ZUS)

Odwołujący pobiera emeryturę wcześniejszą ustaloną w sposób mieszany, tj. w części na zasadach art. 53 ustawy emerytalnej a w części na nowych zasadach zgodnie z art. 26 tej ustawy:

70% emerytury obliczono w trybie art. 53 w/w ustawy,

30% emerytury obliczono w trybie art. 26 w/w ustawy.

W decyzji z 20.01.2012 r. o przeliczeniu tej emerytury wysokość świadczenia ustalona na starych zasadach uwzględnia wysokość podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wynoszący 104,51%. Staż pracy został przyjęty w wymiarze 34 lat, 11 miesięcy, 7 dni okresów składkowych oraz 6 lat, 1 miesiąca, 26 dni okresów nieskładkowych.

Emerytura ustalona na nowych zasadach uwzględnia zwaloryzowany kapitał początkowy (do obliczenia wartości kapitału na dzień 1.01.1999 r. przyjęto podstawę wymiaru oraz wskaźnik wysokości tej podstawy 112,12% obliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1.01.1983 r. do 31.12.1992 r.), kwotę składek zewidencjonowanych na indywidualnym koncie oraz średnie dalsze trwanie życia.

(decyzja k.119-120 akt emerytalnych, decyzja k. 173/174 akt emerytalnych, decyzja o ponownym ustaleniu kapitału k. 12 akt kapitałowych,)

Ubezpieczony złożył w dniu 17.08.2021 r. wniosek o ponowne przeliczenie świadczenia, które pobiera, tj. emerytury wcześniejszej, w którym wniósł o zastosowanie najkorzystniejszego średniego trwania życia, uwzględnieniem załączonej umowy zlecenia za okres od 1.10.2010 r. do 15.11.2010 r. i uzyskanego w tym czasie wynagrodzenia oraz przeliczenia jak dla osób urodzonych w (...) r.

(wniosek w aktach ZUS k. 234)

Wyrokiem z 24.03.1994 r. w sprawie IV P 121/94 Sąd Rejonowy w Zgierzu przywrócił E. K. do pracy na poprzednich warunkach w Spółdzielni Pracy- Zakładzie (...). Z tego tytułu w ugodzie z 1.08.1994 r. zakład pracy zobowiązał się wypłacić ubezpieczonemu kwotę 22.780.800 zł równą 6-ciu miesięcznym wynagrodzeniom z tytułu przywrócenia do pracy, za pozostawanie bez pracy przez ubezpieczonego od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r. Zakład pracy wypłacił wnioskodawcy to wynagrodzenie w łącznej kwocie 22.780.800 zł, lecz nie odprowadził od niego składek na ubezpieczenia społeczne ponieważ potraktował tę kwotę jako odszkodowanie.

(wyjaśnienie zakładu pracy z 14.08.1997 r. w aktach osobowych, ugoda z 1.08.1994 r. w aktach osobowych, świadectwo pracy z 9.09.1994 r. w aktach osobowych, świadectwo pracy z 16.08.1994 r. wraz z doczepioną pisemną notatką w aktach osobowych, zeznania wnioskodawcy e-prot. z 25.04.2023 r.: 00:11:55, świadectwo pracy z 9.09.1994 r. w aktach ZUS k. 16 plik dot. świadczenia przedemerytalnego, k. 8 plik akt kapitałowych, k. 19 akt emerytalnych, ugoda k. 9 plik akt kapitałowych, ugoda k. 17 akt emerytalnych)

Zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem przy uwzględnieniu kwoty 22.780.800 zł jako 6-miesięcznego wynagrodzenia skarżącego w okresie od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r., przyjmując, że po podzieleniu przez 6 miesięcy do roku 1993 doliczono wynagrodzenie za 5 miesięcy a do 1994 r. za 1 miesiąc:

- wskaźnik wysokości podstawy wymiaru części emerytury liczonej wg art. 53 ustawy emerytalnej nie uległby zmianie (lata 1993 i 1994 nie wchodzi do najkorzystniejszego 20-lecia z całego okresu ubezpieczenia),

- wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 112,20% przy przyjęciu zarobków wnioskodawcy z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1.01.1984 r. do 31.12.1993 r. następujących kwotach:

1984 r. 212438,00 zł – 105,14% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

1985 r. 291379,00 zł – 121,38% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

1986 r. 363045,00 zł – 125,56% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

1987 r. 436985,00 zł – 124,78% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

1988 r. 700075,00 zł – 109,89% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

1989 r. 2796929,00 zł – 112,73% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

1990 r. 12478890,00 zł – 101,00% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

1991 r. 25887820,00 zł – 121,88% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

1992 r. 36916600,00 zł – 104,82% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

1993 r. 3787300,00 zł – 94,80% stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w %,

- kapitał początkowy do celów obliczenia emerytury mieszanej na dzień 1.01.1999 r. wyniósłby 179094,19 zł,

- kapitał początkowy zwaloryzowany na dzień nabycia emerytury mieszanej, tj. 16.11.2010 r. wyniósłby 467839,40 zł,

- emerytura mieszana na dzień jej przyznania, tj. 16.11.2010 r. wyniosłaby

art. 53 ustawy emerytalnej – 2061,69 zł

art. 26 ustawy emerytalnej – 1997,20 zł

razem 70% z art. 53 – 1443,18 zł, 30% z art. 26 – 599,16 zł = 2042,34 zł

- emerytura mieszana na 1.08.2021 r. (miesiąc złożenia wniosku, w wyniku którego wydano zaskarżoną decyzję) po waloryzacjach i przeliczeniach wyniosłaby

70% część z art. 53 ustawy emerytalnej – 1900,77 zł

30% część z art. 26 ustawy emerytalnej – 790,96 zł

razem 2691,73 zł.

(hipotetyczne wyliczenia ZUS k. 84-94)

Powyższe ustalenia zostały oparte na powołanych dokumentach, których autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron, a i Sąd z urzędu nie znalazł powodów by to czynić. Sąd oparł się także na hipotetycznym wyliczeniu ZUS-u, albowiem wnioskodawca nie sformułował żadnych merytorycznych zarzutów wobec tego wyliczenia, a jedynie ograniczył się do popierania roszczenia o zaliczenie jego zarobków z okresu pracy na budowie eksportowej w latach 1978-1979 zamiast zastępczych oraz przyznaniu, że nie rozumie on złożonych do akt wyliczeń pozwanego, natomiast zdaniem Sądu nie nasuwają one żadnych zastrzeżeń formalnych ani rachunkowych co do ich poprawności. Co do kwestii dotyczącej żądania skarżącego w zakresie jego zarobków na budowie eksportowej zamiast zastępczych w hipotetycznych wyliczeniach ZUS-U to nie mogło ono zostać uwzględnione ponieważ takie roszczenie nie znajduje oparcia w prawie a nadto kwestia ta została już zbadana i prawomocnie rozstrzygnięta w postępowaniu VIII U 1495/17.

Ponadto Sąd uznał co do drugiej spornej kwestii, tj. twierdzenia wnioskodawcy, iż zakład pracy wypłacił mu za okres od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r. wynagrodzenie za okres 6 miesięcy pozostawania bez pracy zgodnie z ugodą zawartą z zakładem pracy w kwocie wynikającej z tej ugody, która została zawarta przez pracodawcę i odwołującego w związku z przywróceniem ubezpieczonego do pracy na mocy wyroku sądu pracy, że zarzuty zgłoszone przez pozwanego co do tego, czy rzeczywiście miała miejsce wypłata tejże kwoty oraz co do wysokości w jakiej została wypłacona - nie wytrzymały konfrontacji z oryginalnymi dokumentami zachowanymi w załączonych do akt sprawy aktach osobowych skarżącego, w których wprost poświadczono, iż wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy zgodnie z rzeczoną ugodą zostało skarżącemu zgodnie z tą ugodą wypłacone. Jednocześnie z dokumentów tych wynika, że zakład pracy nie odprowadził składek na ubezpieczenie społeczne od kwoty tego 6-miesięcznego wynagrodzenia, mimo iż m.in. w świadectwach pracy wprost zapisano, iż jest to wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy. Kwestia ta zostanie poddana ocenie prawnej w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych odwołanie **E. K.** jest w części uzasadnione prowadząc do zmiany zaskarżonej decyzji, a w pozostałym zakresie nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu z następujących przyczyn.

Zgodnie z treścią art.114 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2021 r., poz. 291 z późn. zm.), w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

Przepis ten z mocy art. 175 ust. 4 ww. ustawy ma zastosowanie również do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego.

Możliwość wzruszenia decyzji emerytalnych polega przede wszystkim na niwelowaniu tzw. wad materialnoprawnych, czyli uchybień organu rentowego w zakresie rozstrzygnięcia o faktach warunkujących nabycie prawa do emerytur i rent albo zaniedbań samych ubezpieczonych wywołanych nieporadnością w dokumentowaniu prawa do świadczeń lub niedostateczną znajomością warunków, od których spełnienia zależy przyznanie uprawnień ubezpieczeniowych.

Niezbędnym warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest powołanie nowych dowodów lub wskazanie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji rentowej, które mogą mieć wpływ na istnienie tego prawa. Prawo do świadczenia należy ustalić ponownie (na wniosek zainteresowanego albo z urzędu), jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody albo ujawnione okoliczności wskazujące na błędność decyzji. Zwrot „nowy dowód” obejmuje zarówno przypadki ujawnienia dowodów istniejących przed wydaniem decyzji, jak i sytuacje zgłoszenia dowodów uzyskanych po wydaniu decyzji, pod warunkiem że wynikają z nich fakty powstałe przed tym momentem. Zwrot „ujawnione okoliczności” oznacza zarówno okoliczności faktyczne, jak i okoliczności sprawy, czyli nie tylko fakty, których ustalenie warunkuje wydanie decyzji, lecz także wszelkie zachowania uczestników postępowania w sprawie ustalania prawa. Należy więc przyjąć, że „ujawnione okoliczności” to określane w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie uprawnień ubezpieczeniowych oraz uchybienia normom prawa materialnego lub/i procesowego wpływające na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego (Jankowska Karina, Jędrasik-Jankowska Inetta, Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (w:) Prawo do emerytury. Komentarz do ustaw z orzecznictwem, komentarz do art.114).

W ocenie organu rentowego w niniejszej sprawie wnioskodawca nie dołączył nowych dowodów w rozumieniu art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, a zatem odmówiono przeliczenia emerytury wnioskodawcy.

Przypomnieć należy, że ostatecznie sporne w sprawie były jedynie dwie kwestie, a mianowicie: po pierwsze możliwość uwzględnienia zarobków skarżącego z okresu pracy na budowie eksportowej w latach 1978-1979 wynikających z wpisów do legitymacji ubezpieczeniowej zamiast przyjętych przez pozwanego zarobków zastępczych, a po drugie uwzględnienie do wyliczenia kapitału początkowego wypłaconego zgodnie z ugodą 6-miesięcznego wynagrodzenia przez zakład pracy we wskazanej w tej ugodzie kwocie tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy przez skarżącego za okres od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r. w związku z przywróceniem go do pracy wyrokiem sądu pracy w tym zakładzie pracy.

Przypomnieć należy, że ponowne ustalanie prawa do emerytur i rent nie jest wznowieniem postępowania sądowego (według k.p.c.), nie posiada też charakteru wznowienia postępowania przewidzianego w art. 145 § 1 k.p.a., a wniesienie wniosku nie jest ograniczone czasowo, instytucja ta dotyczy postępowania przed organem rentowym (uzasadnienie uchwały SN z dnia 3 października 1996 r., II UZP 18/96, OSNAPiUS 1997, nr 7, poz. 117).

W ocenie Sądu Okręgowego przesłankami ponownej oceny uprawnień ubezpieczeniowych są „nowe dowody” i „ujawnione okoliczności” istniejące przed podjęciem decyzji organu rentowego i mające wpływ na ustalenie prawa do emerytur i rent. Przyjmuje się, jeżeli chodzi o przesłankę „ujawnione okoliczności” to nie muszą to być wyłącznie okoliczności, na które strony realizacyjnego stosunku prawnego ubezpieczeń społecznych nie mogły się powołać w poprzednim postępowaniu (wtedy ich nie znały), lecz także takie okoliczności, które powinny być znane przy dołożeniu należytej staranności, jednakże na skutek błędu, zaniedbania, przeoczenia czy nieznajomości przepisów nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu (wyroki SN: z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 228/03, OSNPUSiSP 2004, nr 19, poz. 341; z dnia 27 kwietnia 2004 r., II UK 298/03, LEX nr 970137 i z dnia 11 marca 2004 r., II UK 289/03, LEX nr 985606). Ujawnione okoliczności mogą zatem wynikać zarówno ze zgłoszenia nowych (nieznanych) dowodów, jak i stanowić podstawę do ponownego ustalenia prawa do emerytury/renty - choćby były znane, ale istniały przed podjęciem rozstrzygnięcia (por. wyrok SN z dnia 8 października 2010 r., I UK 113/10, LEX nr 694229).

Mając na uwadze powyższe Sąd zważył, że żądanie wnioskodawcy w zakresie w jakim wnosił o przeliczenie jego emerytury z uwzględnieniem wypłaconej mu przez pracodawcę zgodnie z ugodą wskazanej w niej kwoty tytułem

wynagrodzenia za pozostawanie bez pracy za okres od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r. w wysokości 6-miesięcznego wynagrodzenia w związku z przywróceniem do pracy w tym zakładzie pracy jest zasadne.

Przypomnieć należy, że z treści § 22 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku poz. 237, nr 1412) wynika, że jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: 1) legitymacja ubezpieczeniowa; 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Jednakże judykatura stoi na stanowisku, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2006 roku, I UK 115/06).

Wnioskodawca wykazał, że wysokość kwoty 6 miesięcznego wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r. w związku z przywróceniem go do pracy wyrokiem sądu pracy oraz, że rzeczywiście mu pracodawca wypłacił tę kwotę zgodnie z ugodą, bo to wynika z powołanych dokumentów zalegających w aktach osobowych skarżącego. Zakład pracy potwierdził bowiem w pisemnym wyjaśnieniu z 14.08.1997 r. w aktach osobowych, w świadectwie pracy z 9.09.1994 r. w aktach osobowych, w świadectwie pracy z 16.08.1994 r. wraz z doczepioną pisemną notatką w aktach osobowych, tenże fakt. Nie zachodzi więc wbrew twierdzeniom pozwanego obawa, że wynagrodzenie to nie zostało wypłacone, ani też obawa, że wynikająca z ugody z 1.08.1994 r. kwota została zawyżona.

Nie ma także, co do zasady, zdaniem Sądu, podstawy do odmowy uwzględnienia tych zarobków do wyliczenia kapitału początkowego wnioskodawcy, albowiem § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 r., Nr 161, poz. 1106, dalej też rozporządzenie składkowe) nie ma zastosowania do wypłaconego pracownikowi wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, które jako przychód ze stosunku pracy podlega oskładkowaniu. Powołany przepis § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia składkowego, wyłącza bowiem z podstawy wymiaru składek ZUS jedynie odprawy, odszkodowania i rekompensaty wypłacane pracownikom z tytułu wygaśnięcia lub rozwiązania stosunku pracy, w tym z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę lub rozwiązania jej bez wypowiedzenia, skrócenia okresu jej wypowiedzenia, niewydania w terminie lub wydania niewłaściwego świadectwa pracy. W katalogu tym nie mieści się wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy. Przepis ten stosuje się tylko w sytuacji, gdy wypłata odprawy, odszkodowania, rekompensaty pozostaje w bezpośrednim oraz nierozdzielalnym związku z faktem wygaśnięcia lub rozwiązania stosunku pracy. Zatem ustanie zatrudnienia jest jedyną przyczyną wypłaty przez pracodawcę takiego świadczenia. W rozpoznawanej sprawie zaś wnioskodawca został mocą wyroku sądu pracy przywrócony do pracy na poprzednich zasadach i warunkach, a ugoda została zawarta w związku z tym przywróceniem i określiła wprost kwotę wynagrodzenia za okres, gdy wnioskodawca nie pracował do czasu przywrócenia tj. za okres 6 miesięcy od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r.

Nie ma przy tym żadnego znaczenia, że pracodawca nie odprowadził składek ubezpieczeniowych od tego wynagrodzenia. Odpowiedzialność za prawidłowe i terminowe rozliczanie i opłacanie składek za pracowników spoczywa na pracodawcy. Przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości, okres ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt. 1 ustawy emerytalnej) uwzględnia się jako okres składkowy bez względu na to, czy płatnik składek opłacił składki za ubezpieczonego należne za ten okres. W sytuacji, gdy obowiązek opłacania składek spoczywa na płatniku składek, a wykonywanie tego obowiązku jest niezależne od pracownika, przyjęcie innej interpretacji od zaprezentowanej wyżej skutkowałoby przerzuceniem na pracownika ujemnych konsekwencji zaniedbań w wykonywaniu tego obowiązku przez pracodawcę. Brak wpłaconych składek nie powinien zatem obciążać pracownika i nie powinien wpłynąć na wysokość jego przyszłych świadczeń. Obowiązki dotyczące obliczania,

rozliczania oraz opłacania należnych składek, a także potrącania z dochodów ubezpieczonych tych ich części, które są przez nich finansowane, spoczywają jedynie na płatnikach składek. Oznacza to, że przepisy ustawy nie czynią z pracownika zobowiązanego w zakresie uiszczania składek względem ZUS i nie może on ponosić negatywnych skutków nie wykonania zobowiązania przez pracodawcę. W uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III PZP 6/13 (OSNP 2014 Nr 11, poz. 154) wskazano, że na gruncie uregulowań zawartych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.; dalej ustawa systemowa) obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne jest konsekwencją podlegania tym ubezpieczeniom przez pracownika z mocy prawa, przy czym powstanie stosunku ubezpieczenia społecznego nie zależy od opłacenia składek ani nawet od zgłoszenia tego pracownika do ubezpieczeń społecznych w organie rentowym. Podleganie przez pracownika ubezpieczeniom społecznym rodzi z kolei określone obowiązki po stronie płatnika składek (pracodawcy lub zleceniodawcy). Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy systemowej składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1-3, 5, i 9-13 (a więc między innymi za pracowników), obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w całości płatnicy składek. W myśl art. 17 ust. 2 powołanej ustawy płatnicy składek, o których mowa w ust. 1, obliczają (także) części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych (zgodnie z , ust. 1b i ust. 2) i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu. Stosownie do art. 4 pkt 2 lit. a, płatnikiem składek w stosunku do pracowników jest zaś pracodawca. Płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów tej ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy, przy czym ich opłacenie ma nastąpić do 15 dnia następnego miesiąca (art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej) (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 250/13, OSNP 2015 Nr 2, poz. 161).

Uwzględniając powyższe Sąd uznał, że wypłacone wnioskodawcy 6-miesięczne wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy w związku z przywróceniem do pracy winno zostać uwzględnione do wyliczenia jego kapitału początkowego, co wprost przekłada się na wysokość jego emerytury obliczonej w sposób mieszany.

Zgodnie z art. 183 ust. 2. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2022 r., poz. 504 z późn. zm.) emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej, o której mowa w ust. 1, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2010, wynosi:

- 1) 70% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz
- 2) 30% emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

Zgodnie z art. 26 w/w ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (ust 1). Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach(ust. 2). Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (ust. 3). Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2. (ust. 4). Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6. (ust. 5). Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn (ust. 6).

W myśl art. 173 ust. 1 w/w ustawy, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Zgodnie z ust. 3 wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie cytowanej ustawy.

Stosownie do treści art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. (ust. 2)

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (ust. 3)

Z kolei w myśl art. 15 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (ust. 6 cytowanego artykułu).

Z hipotetycznych wyliczeń ZUS wynika, że uwzględnienie spornego 6-miesięcznego wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy wynikającego z ugody zawartej w związku z przywróceniem do pracy powoda - skutkuje ustaleniem dla niego wysokości kapitału początkowego, na dzień 1 stycznia 1999 roku, w kwocie 179.094,19 zł, a po waloryzacji w kwocie 467.839,40 zł, co jest korzystniejsze od dotychczas przyjmowanych wartości kapitału przy obliczaniu emerytury wnioskodawcy zarówno na dzień jej przyznania, tj. 16.11.2010 r., jak i na dzień wydania zaskarżonej decyzji. Ponadto przyjęcie spornego 6-miesięcznego wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w okresie od sierpnia 1993 r. do stycznia 1994 r. skutkuje też przyjęciem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1984-1993 w wysokość 112,20%, który także jest korzystniejszy dla ubezpieczonego niż dotychczas wyliczony z lat 1983-1992 w wysokości 112,12 %.

W ocenie sądu, organ rentowy przyjął, wyliczając wysokość wynagrodzenia za poszczególne miesiące, 1/6 wypłaconego wynagrodzenia bowiem wynagrodzenie wypłacane za okres pozostawania bez pracy jest świadczeniem obliczonym nie w oparciu o faktyczne wykonywanie pracy ale stanowi pewną średnią arytmetyczną a ściślej jej wielokrotność.

Sposób wyliczenia określa obecnie Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 927), a w spornym okresie określało Rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 18 grudnia 1974 r. w sprawie obliczania wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy, odszkodowań, dodatków wyrównawczych oraz niektórych innych należności ze stosunku pracy (Dz. U. Nr 51, poz. 334 z późn. zm.).

Natomiast jeśli chodzi o drugie roszczenie wnioskodawcy to należy wskazać, że kwestia ta już była przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Łodzi, który wyrokiem z dnia 7.02.2018 r. w sprawie o sygn. akt VIII U 1495/17 oddalił odwołanie wnioskodawcy w zakresie w jakim żądał przyjęcia jego rzeczywistych zarobków w okresie pracy na budowie eksportowej w latach 1978-1979 zamiast zarobków zastępczych. Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 30.01.2019 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 479/18 oddalił apelację wnioskodawcy od w/w wyroku, wyrażając wprost w pisemnych motywach, że zgodnie z prawem możliwe jest jedynie przyjęcie za ten okres wynagrodzenia zastępczego, w całości aprobowując argumentację sądu meriti.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z treścią przepisu art. 365 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe. Prawomocny wyrok korzysta z powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.), co oznacza, że nie jest dopuszczalne ponowne rozpoznanie sprawy między tymi samymi stronami o te same roszczenia, o których w nim rozstrzygnięto. W tym miejscu trzeba jednak podkreślić, że postępowanie cywilne w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych charakteryzuje się pewną specyfiką, co ma swoje implikacje również w zakresie funkcjonowania instytucji powagi rzeczy osądzonej, nadając jej szczególny walor, ograniczający jej praktyczne znaczenie. Sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są bowiem sprawami cywilnymi jedynie w ujęciu formalnym (art. 1 k.p.c.). W sprawach tych postępowanie sądowe nie jest inicjowane przez wniesienie pozwu, lecz odwołanie od decyzji organu rentowego. Powszechnie przyjmuje się jednak, iż odwołanie jest surogatem pozwu i jego wniesienie podlega tym samym regułom, co pozew wnoszony w zwykłym postępowaniu procesowym. Co do zasady, wydanie decyzji przez organ rentowy powoduje więc możliwość wszczęcia postępowania cywilnego, chociażby dotyczyła ona ponownie tego samego świadczenia, które było już przedmiotem sporu w poprzednio toczącym się procesie. Wynika to stąd, że przedmiotem postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest kontrola określonej decyzji. Wydanie przez organ rentowy kolejnej decyzji otwiera zatem drogę do wniesienia odwołania, a więc do wszczęcia nowego postępowania cywilnego. W judykaturze zauważa się, że nieważność postępowania związana z nieodrzczeniem przez sąd ubezpieczeń społecznych odwołania od decyzji organu rentowego z powodu powagi rzeczy osądzonej, mogłaby być rozważana wówczas, gdyby odwołanie zostało wniesione od decyzji już wcześniej zaskarżonej odwołaniem, które zostało oddalone prawomocnym wyrokiem sądowym. Natomiast odwołanie od nowej decyzji organu rentowego podlega merytorycznemu rozpoznaniu, zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm. (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2012 r., I UK 299/11, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 118).

Wnioskodawca nie ma jednak racji domagając się uwzględnienia innego niż zastępcze wynagrodzenia. Działanie takie byłoby bowiem sprzeczne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

W niniejszej sprawie wnioskodawca wnosił o przyjęcie do podstawy wymiaru renty wynagrodzeń faktycznie wypłaconych mu w okresach pracy na zagranicznych kontraktach. Na przeszkodzie stoi uregulowanie § 10 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. „w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent” (t.j. Dz.U.89.11.63).

Zgodnie z tym § 10 jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

- 1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo
- 2) jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przeliczył, od 1 sierpnia 2021 roku, wysokość emerytury E. K., przyjmując do jej ustalenia wysokość kapitału początkowego, ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 roku, w kwocie 179.094,19 zł, po waloryzacji w kwocie 467.839,40 zł, obliczonego przy przyjęciu wskaźnika wysokość podstawy wymiaru z lat 1984-1993 w wysokość 112,20%, o czym orzekł, jak w punkcie 1 sentencji wyroku, a w pozostałym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł, jak w punkcie 2 wyroku.